

Prof. dr hab. Małgorzata Bartosik-Purgat
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Instytut Gospodarki Międzynarodowej
Katedra Zarządzania Międzynarodowego

Poznań, 07.01.2022r.

R E C E N Z J A

O DOROBKU NAUKOWYM I ROZPRAWIE HABILITACYJNEJ
PANI DOKTOR AGNIESZKI HAJDUKIEWICZ
W POSTĘPOWANIU O NADANIE
STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO NAUK SPOŁECZNYCH
W ZAKRESIE DYSCYPLINY EKONOMIA I FINANSE

Recenzję przygotowałam na podstawie pisma Pana prof. Pawła Luli, Prorektora ds. Nauki UEK, z dnia 19 października 2021r., informującego o powołaniu mnie przez Radę Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie na recenzentkę w postępowaniu habilitacyjnym Pani doktor Agnieszki Hajdukiewicz. Kandydatka ubiega się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse. Postępowanie prowadzone jest w trybie ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r., poz. 1668), która w art. 219 ust. 1 określa warunki nadania stopnia doktora habilitowanego. Ocena została sporządzona na podstawie otrzymanej dokumentacji, którą uważam za kompletną.

Przygotowana recenzja składa się z następujących części:

1. Informacja o przebiegu edukacji i zatrudnienia Habilitantki.
2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego.
3. Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej.

4. Ocena współpracy międzynarodowej.
5. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, a także popularyzatorskiego.
6. Wniosek końcowy.

1. Informacja o przebiegu edukacji i zatrudnienia Habilitantki

Pani dr Agnieszka Hajdukiewicz uzyskała stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii nadany uchwałą Rady Wydziału Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Krakowie dnia 18 października 1999 roku na podstawie rozprawy doktorskiej, pt. „Źródła i metody rywalizacji w stosunkach handlowych między Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską”. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. AE dr hab. Stanisław Mikłaszewski, a recenzentami prof. dr hab. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska i prof. AE dr hab. Helena Tendera-Właszczuk. W roku 1993 Habilitantka podjęła pracę na stanowisku asystentki na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie (wówczas Akademii Ekonomicznej w Krakowie), a następnie, do dnia dzisiejszego zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Katedrze Handlu Zagranicznego. Ponadto, Habilitantka pracuje na stanowisku wykładowcy w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Krakowie oraz pracowała do 2016 roku w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Głównym osiągnięciem naukowym, wskazanym przez dr Agnieszkę Hajdukiewicz, jest autorska monografia naukowa, pt. „Oznaczenia geograficzne produktów rolno-spożywczych w relacjach handlowych”, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, 2020. Recenzentami wydawniczymi monografii byli dr hab. Marzanna Katarzyna Witek-Hajduk, prof. SGH oraz dr hab. Krystyna Żołądkiewicz, prof. UG.

Tematyka podjęta w monografii jest interesująca, ważna i aktualna w świetle zmian rynkowych związanych zarówno z uwarunkowaniami prawnymi, jak i preferencjami

konsumentów. Na rynku produktów rolno-spożywczych coraz częściej obserwowane jest kierowanie się nie tylko jakością, ale także pochodzeniem produktów. Konsumenci w większym stopniu zwracają uwagę na produkty krajowe, a także regionalne, co z punktu widzenia celu pracy stanowi niezwykle istotny aspekt. Dlatego też konsumenci szukają często odpowiednich oznaczeń geograficznych, które pozwoliłyby im w zidentyfikowaniu miejsca pochodzenia danego produktu.

Wskazana monografia przedstawia zagadnienia będące przedmiotem dociekań naukowców reprezentujących dyscyplinę ekonomii i finansów (w tym także ekonomię międzynarodową), a także nauk o zarządzaniu i jakości. Z jednej strony, określone oznaczenia geograficzne mogą pomóc przedsiębiorstwom funkcjonującym zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym w budowaniu przewagi konkurencyjnej, wpływać na realizowanie polityki zrównoważonego rozwoju itp. Z drugiej strony, dane oznaczenia mogą być wykorzystane w przygotowaniu kampanii promującej produkty (obszar marketingu). Ponadto, aspekty omawiane w pracy mogą być przedmiotem analiz w ramach nauk prawnych ze względu na to, iż oznaczenia geograficzne są związane z przepisami prawa o ochronie własności intelektualnej (także na arenie międzynarodowej). Interdyscyplinarność tematyki omawianej w monografii wpływa na jej wartość oraz oryginalność. Ponadto, oznaczenia geograficzne w kontekście handlu międzynarodowego produktami rolno-spożywczymi nie są przedmiotem wielu badań i opracowań naukowych. Omawiane zagadnienia mają duże znaczenie nie tylko z poznawczego, ale także aplikacyjnego punktu widzenia. Rezultaty dociekań naukowych w pracy (np. dotyczące zakresu ochrony oznaczeń geograficznych na rynkach zagranicznych i istniejących odmienności pomiędzy rynkami) mogą z pewnością być wykorzystane przez jednostki państwowe kształtujące politykę dotyczącą oznaczeń, jak również podmioty gospodarcze podczas ekspansji na rynki zagraniczne.

Cele, pytania i hipotezy badawcze

Główny cel monografii stanowi „identyfikacja ekonomicznych funkcji oznaczeń geograficznych produktów rolno-spożywczych i regulacyjnych aspektów ich stosowania w handlu międzynarodowym oraz ocena ich znaczenia dla rozwoju relacji handlowych Unii Europejskiej z krajami trzecimi”. Został on sformułowany w poprawny sposób, jednakże dotyczy szerokiego zakresu problemu. W związku z tym, w odniesieniu do realizacji celu głównego, Autorka

sformułowała siedem celów szczegółowych podzielonych na dwie grupy (realizowanych w części teoretycznej i empirycznej). Jest to przejrzysty podział, gdyż od początku nakierowany na wykorzystanie określonych metod badawczych.

Główna teza wskazana w pracy brzmi „oznaczenia geograficzne stanowią coraz ważniejszy instrument regulacyjny w rolnictwie i handlu rolno-spożywczym, co przyczynia się do wzrostu znaczenia tej kwestii w negocjacjach międzynarodowych umów handlowych i w kształtowaniu relacji handlowych z partnerami zagranicznymi”. Sformułowano ją poprawnie, stanowi ogólne stwierdzenie powstałe po przeprowadzeniu analizy *desk research*.

Siedem pytań badawczych wykracza nieco poza zakres przedstawiony w celu, jednakże Habilitantka wytłumaczyła to m.in. charakterem badań, który wskazuje na eksploracyjne, jak i deskryptywne cechy badań. Pytania badawcze sformułowano w sposób poprawny, podobnie jak dwie hipotezy badawcze zaprezentowane we wstępie na stronie 15.

Mam niewielkie zastrzeżenia do sposobu prezentacji całej procedury badawczej, która została opisana we wstępie pracy na stronach 14-16 (Cele, pytania i hipotezy badawcze). Studia literaturowe mające na celu określenie luki badawczej powinny kończyć się sformułowaniem pytań badawczych. Następnie należałoby wskazać cel główny (także cele szczegółowe) pracy/badania, i w dalszej kolejności przedstawić hipotezy pracy. Co istotne, hipotezy winny być „wyprowadzone” z analizy literatury, której wyniki należałoby (choć ogólnie) przedstawić i na tej podstawie sformułować poszczególne hipotezy badawcze. W recenzowanej pracy ta kolejność jest nieco inna, co może mieć wpływ na mniej transparentny odbiór tej części. Niemniej jednak poszczególne elementy, o których pisałam wcześniej, zostały sformułowane poprawnie.

Metoda badawcza

W pracy Habilitantka zastosowała mix metod badawczych, tj. krytyczną analizę literatury przedmiotu (różne typy na podstawie zróżnicowanych materiałów i danych), badania pierwotne (w tym PAPI). Podczas analizy literatury Habilitantka wykorzystwała łącznie ok. 166 publikacji m.in. z zakresu oznaczeń geograficznych, handlu międzynarodowego (w tym także akty prawne). Bibliografię należy ocenić pozytywnie zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym. Zawiera ona wiele nowych pozycji, z których większość to publikacje w języku angielskim.

Ponadto Habilitantka wykorzystwała w recenzowanej monografii swoje, autorskie publikacje, które świadczą o tym, że jest Ona ekspertką w omawianym obszarze. Z kolei odnosząc się do części badań pierwotnych warto podkreślić, że Habilitantka wykorzystwała adekwatną metodę badawczą ze względu na charakter jednostek badanej zbiorowości oraz charakter poszukiwanych danych. Autorka także w odpowiedni sposób dobrała próbę badawczą w badaniu pierwotnym, jak również wskazała problemy wynikające z identyfikacji i kompletowania operatu populacji. Informacji, której zabrakło mi w opisie metodologii (opisanej zarówno we wstępie, jak i 188-196) jest to, kto przeprowadzał wywiady: czy były to odpowiednio przeszkolone osoby czy dokonywała ich Autorka. Podsumowując, połączenie różnych metod badawczych o zróżnicowanym charakterze jest w mojej opinii adekwatne do wcześniej sformułowanych celów, pytań, a także hipotez badawczych.

Struktura monografii

Recenzowana monografia ma charakter teoretyczno-empiryczny. Obejmuje 236 stron, a składa się ze spisu treści, wykazu skrótów, wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, aneksu (w tym m.in. kwestionariusza wywiadu), bibliografii oraz spisu tabel i rysunków. Struktura pracy została podporządkowana głównemu celowi i jest transparentna. Na początku przedstawiono kluczowe i ogólne informacje dotyczące istoty oznaczeń geograficznych i ich stosowania, a następnie ich rolę w handlu międzynarodowym.

Rozdział pierwszy zatytułowany *Istota i przesłanki stosowania oznaczeń geograficznych* stanowi studium teoretyczno-empiryczne. Habilitantka dokonała w nim udanej próby wyjaśnienia czym są oznaczenia geograficzne i jakie mają znaczenie w działalności podmiotów gospodarczych (wskazała także czym różnią się od nazw pochodzenia czy pochodzenia geograficznego). Należy bowiem podkreślić, że interpretacja oznaczenia geograficznego nie jest jednoznaczna i sprawia wiele trudności aplikacyjnych. Autorka przytoczyła różne definicje tego terminu wynikające z rozmaitych aktów prawnych podając przy tym jaką interpretację przyjęła w recenzowanej pracy (zgodnie z porozumieniem TRIPS).

W podrozdziale 1.2. Autorka przedstawiła cechy, funkcje, a także znaczenie oznaczeń geograficznych w kontekście zmian w zachowaniach konsumentów, którzy coraz częściej zwracają

nie tylko uwagę na cenę, ale przede wszystkim jakość produktów (w kontekście trendu *slow life*). A to gwarantują m.in. produkty posiadające odpowiednie certyfikaty i oznaczenia, które stają się poważnym narzędziem w strategiach marketingowych przedsiębiorstw na rynku międzynarodowym (a w szerszym rozumieniu także przewagi konkurencyjnej). W mojej opinii bardzo trafne jest nawiązanie w tej części pracy do Efektu Kraju Pochodzenia, gdyż, po pierwsze, ma on ścisły związek z oznaczeniami geograficznymi, a po drugie, jest niezwykle często wykorzystywany w strategiach marketingowych przedsiębiorstw (zarówno posiadających pozytywne, jak i negatywne EKP). Szkoda, że Autorka nie przytoczyła w tym miejscu wyników badań w kontekście EKP i różnych kategorii produktów.

W podrozdziale 1.3. Habilitantka przedstawiła ekonomiczno-społeczne korzyści i ograniczenia związane ze stosowaniem oznaczeń geograficznych. Na wstępie w transparentny sposób wytłumaczyła uzasadnienie stosowania oznaczeń geograficznych z ekonomicznego punktu widzenia, następnie opisała korzyści z tego wynikające dla poszczególnych stron transakcji. W dalszej części Autorka przedstawiła także ograniczenia, bariery i koszty, jak również czynniki wpływające na możliwość stosowania oznaczeń geograficznych. Autorka omówiła te zagadnienia wskazując przy tym różne strony zaangażowane w ich wykorzystanie w swojej działalności (np. przedsiębiorstwa, ale także konsumentów nabywających produkty z oznaczeniami geograficznymi). Jest to ciekawa część monografii, napisana w bardzo przejrzysty i naukowy sposób. Habilitantka przedstawiła także wyniki badań i poglądy innych badaczy w omawianym zakresie prezentując przy tym także wyniki własnych analiz.

Rozdział drugi, pt. *Zasady i systemy ochrony oznaczeń geograficznych na świecie*, prezentuje podstawowe różnice istniejące w tym obszarze na rynkach zagranicznych. Na początku tej części Habilitantka omówiła główne rodzaje wskazanych systemów (np. niezależne systemy specyficznych uregulowań odnośnie do oznaczeń geograficznych, systemy ich ochrony w odniesieniu do przepisów związanych ze znakami towarowymi, a także systemy mieszane). Następnie Autorka przedstawiła główne wielostronne porozumienia dotyczące międzynarodowych standardów w zakresie ochrony oznaczeń geograficznych, a będące kanwą prawną do opracowania systemów krajowych. W części 2.3. Habilitantka zaprezentowała systemy ochrony oznaczeń geograficznych istniejące w Unii Europejskiej, a także w Stanach

Zjednoczonych Ameryki oraz Chinach (ich cechy, podobieństwa i różnice). Ze względu na specyfikę tematyki w rozdziale drugim Autorka korzystała głównie z aktów prawnych stanowiących podstawę stosowania przez podmioty oznaczeń geograficznych na różnych rynkach zagranicznych.

Tematem rozdziału trzeciego monografii, zatytułowanego *Oznaczenia geograficzne jako kwestia sporna w wielostronnych stosunkach handlowych*, są oznaczenia geograficzne jako kwestia sporna w wielostronnych stosunkach handlowych. Autorka zawarła w nim między innymi m.in. teoretyczne aspekty przedstawiające oznaczenia geograficzne jako pozataryfowe środki polityki handlowej państw, cele tej polityki stosowane przez UE, stanowiska państw związane ze stosowaniem oznaczeń geograficznych w negocjacjach międzynarodowych (okazuje się, że są one często odmienne – szczególnie w porównaniu krajów rozwiniętych z rozwijającymi się). Rozdział ten stanowi dobre uzupełnienie zagadnień przedstawionych we wcześniejszych częściach monografii, a także pokazuje wiele problemów związanych z wykorzystaniem oznaczeń geograficznych na arenie międzynarodowej.

W rozdziale czwartym, pt. *Oznaczenia geograficzne w bilateralnych umowach handlowych Unii Europejskiej*, na wstępie Habilitantka przedstawiła ogólny zarys umów handlowych odnoszących się w różnym stopniu do oznaczeń geograficznych. W następnych częściach tego rozdziału Autorka analizowała 13 umów handlowych uzgodnionych i podpisanych pomiędzy Unią Europejską a partnerami strategicznymi po 2006 roku. Ta część pracy, oprócz podstaw teoretycznych wynikających z uregulowań prawnych, zawiera wiele ciekawych wniosków wynikających z analizy danych i przykładów wykorzystania oznaczeń geograficznych (w szczególności w krajach UE). W dalszej części Autorka przedstawiła partnerstwo UE i Stanów Zjednoczonych w kontekście stosowania oznaczeń geograficznych w handlu. W dalszej kolejności omówiła wybrane umowy handlowe z takimi krajami jak Kanada, Republika Korei i Ukraina. Analiza wykazała zróżnicowanie w odniesieniu do standardów w zakresie wykorzystania oznaczeń geograficznych w przykładowych krajach, tym samym podkreślając wysokie standardy istniejące w krajach Unii Europejskiej w tym zakresie.

Rozdział piąty, zatytułowany *Rozwój handlu produktami rolno-spożywczymi z unijnymi oznaczeniami geograficznymi*, stanowi główną część monografii, w której Habilitantka

przedstawiła wyniki badań własnych dotyczące możliwości i barier rozwoju wymiany handlowej z zagranicą w zakresie produktów rolno-spożywczych z unijnymi oznaczeniami geograficznymi. W pierwszej części tego rozdziału Habilitantka zaprezentowała wyniki analiz na podstawie danych pozyskanych z różnych źródeł informacji (np. Eurostat, WITS, DOOR, e-Baccchus) w zakresie m.in. struktury, a także wartości handlu produktami rolno-spożywczymi pomiędzy UE z krajami trzecimi. W podrozdziale 5.2. Autorka przedstawiła ciekawe przykłady międzynarodowych konfliktów handlowych dotyczących wykorzystania oznaczeń geograficznych. Rozumiem umieszczenie tej części – jako bardziej praktycznej, empirycznej – w rozdziale piątym, ale równie dobrze (moim zdaniem) mógłby on zostać wkomponowany do rozdziału trzeciego (wzbogacając go tym samym o część aplikacyjną). Jednakże moja uwaga ma charakter dyskusyjny i nie wpływa na umniejszenie wysokiej wartości tego fragmentu pracy.

Zasadnicza metodologia i rezultaty badań własnych zostały przedstawione w podrozdziale 5.3. Głównym ich celem było „rozpoznanie korzyści i barier rozwoju sprzedaży polskich produktów posiadających oznaczenia geograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem ich eksportu na rynki krajów Unii Europejskiej i do krajów trzecich” (s. 188). Jednostkami badawczymi były 32 grupy lub stowarzyszenia producentów artykułów rolno-spożywczych na terenie Polski. Warto podkreślić, że „struktura towarowa produkcji badanych organizacji producentów odzwierciedla strukturę polskich oznaczeń geograficznych według kategorii produktów (...)” (s. 197). Stwierdzenie to wskazuje, że przeprowadzone badania mają charakter reprezentatywny. Podczas prezentacji wyników badań empirycznych Autorka zastosowała m.in. metody statystyki opisowej (opisy tabelaryczne, graficzne prezentacje wyników, miary rozkładu), które są adekwatnymi w stosunku do zastosowanych skal w kwestionariuszu.

Oceniana monografia została zakończona podsumowaniem, w którym Habilitantka odniosła się do celów pracy, a także sformułowanych wcześniej hipotez badawczych. Jednym z kluczowych elementów są wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz zarówno w sferze poznawczej, jak i empirycznej. Warto również podkreślić wskazane przez Autorkę ograniczenia, na które napotkała w trakcie realizacji badań. Stanowią one bowiem czynniki wpływające na konieczność dalszych analiz wyznaczając jednocześnie ich kierunki.

Podsumowując należy jeszcze raz podkreślić, że tematyka monografii i przeprowadzone przez Habilitantkę badania własne mają charakter niszowy, oryginalny, a zarazem niezwykle istotny ze względu m.in. na trendy w zachowaniach konsumentów coraz częściej zwracających uwagę na żywność tradycyjną, o wysokiej jakości. Wyniki badań i analiz prezentowane w monografii stanowią istotny wkład w dotychczasowy stan wiedzy dotyczący oznaczeń geograficznych produktów rolno-spożywczych w wymiarze międzynarodowym. Wyniki analiz mają charakter aplikacyjny, mogą być wprowadzone w strategię promocyjne różnych interesariuszy (zarówno producentów, jak i jednostek regionalnych/krajowych promujących określone produkty).

3. Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej

Pani dr Agnieszka Hajdukiewicz przedstawiła do oceny merytorycznej rozprawę habilitacyjną w formie monografii, której ocena została przedstawiona w poprzednim punkcie recenzji. Z kolei w autoreferacie Habilitantka, w ramach informacji o aktywności naukowej, Habilitantka przedstawiła następujące osiągnięcia (po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, stan na dzień 26.05.2021): rozdziały w monografiach naukowych (16, w tym 1 w języku angielskim), redakcja monografii naukowej (1), rozdziały w materiałach konferencyjnych (7, w tym 3 w języku angielskim), artykuły w czasopismach znajdujących się w bazie JCR i posiadające Impact Factor (2), pozostałe publikacje indeksowane przez Web of Science (1), artykuły w innych czasopismach (32, w tym 2 w języku angielskim). Sumarycznie daje to 60 publikacji (wraz z rozprawą habilitacyjną), które przedstawiono w wykazie, a zostały przygotowane samodzielnie lub we współautorstwie.

Przedłożony dorobek w naukowy Habilitantki w ocenie ilościowej uważam za wystarczający, tym samym kryterium to zostało spełnione. Statystyki szczegółowe z poszczególnych źródeł są na dobrym poziomie w odniesieniu do etapu rozwoju naukowego (na dzień 17.10.2021 - WoS: 25 cytowań, h-index: 3; WoSB: 5; Scopus: 7 cytowań, h-index: 2; ScopusB: 23; BazEkon: 38 cytowań, h-index: 3; Inne źródła: 50 cytowań, h-index: 3).

Problematyka badawcza Habilitantki w okresie przed uzyskaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych dotyczyła problemu stosunków handlowych i gospodarczych oraz konfliktów handlowych. Na następnym etapie rozwoju naukowego (po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych) Habilitantka koncentrowała się na zagadnieniach międzynarodowego handlu rolno-spożywczego i czynnikach jego rozwoju, a także szansach i barierach występujących w handlu artykułami rolno-spożywczymi UE z krajami trzecimi, jak również bezpieczeństwie żywnościowym i zrównoważonym rozwoju. Duży wpływ na zainteresowania badawcze Habilitantki miał staż naukowy, który odbyła w Grand Valley State University (Michigan, USA). W ramach przedstawionej powyżej problematyki badawczej dr Agnieszka Hajdukiewicz wyróżniła trzy obszary:

1. Protekcjonizm i procesy liberalizacji w światowym handlu artykułami rolno-spożywczymi.
2. Czynniki i bariery rozwoju polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych.
3. Handel międzynarodowy i edukacja ekonomiczna a problemy zrównoważonego rozwoju.

Ad. 1. W ramach tego obszaru badawczego Autorka koncentrowała się głównie na wskazaniu przyczyn oraz form protekcjonizmu, który występuje w międzynarodowej wymianie produktami rolno-spożywczymi. W tym obszarze Habilitantka wskazała dziesięć najważniejszych autorskich osiągnięć przygotowanych i opublikowanych w latach 2009-2020 w czasopiśmie polskich (np. *Przedsiębiorczość o Zarządzanie*, *Horyzonty Polityki*) oraz o zasięgu międzynarodowym (np. *International Business and Global Economy*), a także w postaci rozdziału w monografii naukowej, pt. *Liberalizacja handlu a protekcjonizm. Korzyści i zagrożenia dla wymiany handlowej* (red. S. Wydymus i A. Hajdukiewicz). W Autoreferacie przedstawiono pięć wybranych publikacji z tego obszaru. Mają charakter analityczno-empiryczny, w których Autorka korzystała z szerokiej gamy literatury w postaci opracowań naukowych, raportów oraz danych statystycznych dostępnych z różnych bazach danych.

Ad. 2. W ramach drugiego obszaru badawczego Autorka analizowała problemy polskiego eksportu artykułów rolno-spożywczych, np. pozycja konkurencyjna Polski w handlu artykułami rolno-spożywczymi, uwarunkowania rozwoju eksportu tego rodzaju produktów (np. do Stanów Zjednoczonych i na rynku azjatyckie), jak również bariery handlowe i pozahandlowe ograniczające sprzedaż polskich produktów żywnościowych na rynki zagraniczne. W Autoreferacie Autorka

wskazała dziewięć autorskich publikacji w tym obszarze, które w większości zostały opublikowane w języku polskim, w czasopismach i monografiach o zasięgu krajowym. Jeden z artykułów został wydany w języku angielskim w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym *Folia Horticulturae* (indeksowane w *Web of Science*). Wśród wybranych publikacji z tego obszaru do szczegółowej oceny wskazano cztery artykuły. Publikacje te cechują się dobrym poziomem merytorycznym, mają charakter teoretyczno-empiryczny. Autorka wykazała się dobrą znajomością literatury oraz baz danych, na podstawie których dokonała obliczeń statystycznych adekwatnych do omawianych zagadnień oraz dostępnych informacji.

Ad. 3. W odniesieniu do trzeciego obszaru badawczego Autorka zajmowała się handlem międzynarodowym oraz edukacją ekonomiczną w kontekście wyzwań zrównoważonego rozwoju (m.in. bezpieczeństwo żywnościowe krajów rozwijających się, rola wymiany i polityki handlowej w poprawie dostępności i ekonomicznej osiągalności żywności, wpływ rozwoju biotechnologii na produkcję i handel artykułami rolno-spożywczymi, handel produktami związanymi z energią odnawialną, a także edukacja na kierunkach ekonomicznych). W Autoreferacie Habilitantka wskazała pięć autorskich publikacji w tym obszarze oraz dwa napisane we współautorstwie. Te ostatnie opublikowano w czasopismach wydawnictwa MDPI posiadających współczynnik wpływu *Impact Factor* (*Sustainability*, IF 2020: 3.251 oraz *Energies*, IF 2020: 3.004). Artykuły mają charakter teoretyczno-empiryczny, sformułowano w nich pytania badawcze, cel, a także hipotezy. W procedurze badawczej wykorzystano odpowiednie dane empiryczne oraz metody statystyczne do testowania i sprawdzenia prawdziwości hipotez. Artykuły mają dobry poziom merytoryczny, a także wskazują na umiejętność przygotowania i przeprowadzenia procedury badawczej.

Lektura wybranych publikacji, a także prezentacja obszarów badawczych w Autoreferacie, wskazuje na rozwój naukowy Habilitantki zarówno w odniesieniu do poziomu merytorycznego przedstawionych publikacji, jak i poruszanej w nich tematyki. Najnowsze Jej publikacje (we współautorstwie) dotyczą bowiem ważnych i niezwykle aktualnych zagadnień poruszanych w literaturze światowej, tj. zrównoważonego rozwoju oraz produktów związanych z energią odnawialną. Problematyka publikacji, choć nieco zróżnicowana, mieści się w ramach zagadnień z dyscypliny ekonomia i finanse. Należy także podkreślić, że tematyka wybranych do oceny publikacji wiąże się z tematyką rozprawy habilitacyjnej, co świadczy o wyraźnym skoncentrowaniu

Habilitantki na omawianych zagadnieniach. Podsumowując ocenę naukowej działalności publikacyjnej Habilitantki uważam, że jest ona wystarczająca w ubieganiu się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Osiągnięte wyniki pozwalają pozytywnie ocenić dorobek Habilitantki w zakresie pozostałych, poza podstawowym osiągnięciem w postaci wskazanej monografii, prac naukowych. Są one stosunkowo liczne, dość spójne tematycznie, opublikowane w dobrych wydawnictwach naukowych.

Do oceny działalności naukowej Habilitantki należy także dodać Jej udział w konferencjach naukowych, projektach badawczych, w przygotowaniu ekspertyz, recenzowaniu prac naukowych itp. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych Habilitantka wzięła aktywny udział w 22 konferencjach organizowanych w kraju oraz za granicą. Uczestniczyła także (w roli gospodarza) w dorocznych konferencjach organizowanych przez Katedrę Handlu Zagranicznego UEK. W latach 2016-2020 Habilitantka wzięła udział w czterech konferencjach międzynarodowych (w tym w dwóch organizowanych przez Academy of International Business CEE), a także w sześciu konferencjach krajowych. W 2017 i 2019 roku Habilitantka wzięła także aktywny (wraz z wygłoszeniem referatu) udział w seminariach naukowych w Batumi Shota Rustaveli State University (Gruzja). Aktywność tę należy ocenić pozytywnie, a na brak udziału w konferencjach naukowych w 2020 roku z pewnością wpłynęła pandemia COVID-19.

Biorąc pod uwagę informacje podane w autoreferacie pozytywnie należy także ocenić zaangażowanie Habilitantki w 19 projektów badawczych prowadzonych na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Niestety nie mam informacji na temat rangi tych projektów, tematyki, ani osoby/osób kierującej/cych. Habilitantka brała udział także w sporządzaniu ekspertyz na zlecenie instytucji publicznych z ramienia Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Ponadto wielokrotnie pełniła funkcje recenzentki w ocenie publikacji złożonych zarówno do polskich, jak i zagranicznych czasopism, jak również zgłoszonych na konferencje naukowe.

Za swoją pracę naukową Habilitantka uhonorowana dziewięciokrotnie nagrodami JM Rektora UEK (nagrody zespołowe pierwszego i drugiego stopnia, a także indywidualne trzeciego stopnia).

Pozostała działalność naukowa Habilitantki (oprócz publikacji) jest zróżnicowana i znacząca dla osoby ubiegające się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Moim zdaniem należy ocenić ją pozytywnie.

4. Ocena współpracy międzynarodowej

Charakter uczestnictwa Habilitantki w zakresie współpracy międzynarodowej, który został przedstawiony we wniosku (w szczegółowy sposób opisany w Autoreferacie) należy ocenić za wystarczający w procedurze ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka brała udział w stażu badawczym w Grand Valey State University (Stany Zjednoczone), jak również wielokrotnie była uczestniczką programów Erasmus oraz Erasmus+. Na podkreślenie zasługuje także współpraca ze Stockholm University związana z wymianą wykładowców w ramach kierowania przez Habilitantkę programem MBA. Zaowocowała ona także współautorstwem w publikacji naukowej (rozdział w monografii). Na podkreślenie zasługuje także Jej udział w projekcie DIGI4Teach, *Challenges and practices of teaching economic disciplines in era of digitalization*, którego koordynatorem jest University of Zagreb (finansowany w ramach programu Erasmus+). Wiąże się to z pewnością z najnowszym obszarem zainteresowań Autorki związanym z edukacją ekonomiczną.

Współpraca międzynarodowa Habilitantki odnosi się także do Jej aktywności organizacyjnej dotyczącej współpracy z Batumi Shota Rustaveli State University (Gruzja) oraz University of Nottingham Ningbo (Chiny). Pani Doktor uczestniczyła w pracach związanych z nawiązaniem i rozwojem współpracy z tymi podmiotami. Ponadto Habilitantka organizowała także wielokrotnie wizyty wykładowców oraz studentów z wielu uczelni zagranicznych, np. Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Czech, Hiszpanii i wielu innych.

W ramach oceny współpracy międzynarodowej Habilitantki należy zwrócić uwagę także na Jej członkostwo w organizacjach międzynarodowych, np. AIB-CEE Chapter. Do pozytywnej oceny w tym punkcie należy dodać aktywności opisane w sekcji odnoszącej się do międzynarodowych konferencji czy seminariów naukowych.

5. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, a także popularyzatorskiego

Pani dr Agnieszka Hajdukiewicz prowadziła/prowadzi zajęcia dydaktyczne na różnych stopniach studiów (licencjackie, magisterskie, podyplomowe), w różnych trybach (stacjonarne, niestacjonarne) w szczególności na kierunku Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Wśród form zajęć dydaktycznych prowadzonych przez Habilitantkę dominują wykłady i ćwiczenia w języku polskim. Wykład prowadzony w języku angielskim to Economic Diplomacy. Problematyka wykładana przez Habilitantkę dotyczy zagadnień związanych z szeroko pojętym handlem zagranicznym, np. marketing w handlu zagranicznym, handel międzynarodowy, współczesne problemy handlu globalnego, analiza rynków zagranicznych, międzynarodowe badania marketingowe, jak również negocjacje w handlu zagranicznym. Podobne przedmioty (zagadnienia) były wykładane przez Habilitantkę na innych krakowskich uczelniach, np. Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości.

Oceniając pracę dydaktyczną Pani dr Agnieszki Hajdukiewicz należy podkreślić także Jej aktywność w uczelniach zagranicznych, np. w Chorwacji, Szwecji oraz Finlandii.

W ramach podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych Habilitantka brała udział w różnych szkoleniach oraz kursach związanych z wprowadzeniem innowacyjnych rozwiązań i technik kreatywnego myślenia.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych Pani dr Agnieszka Hajdukiewicz wypromowała (na wszystkich uczelniach wyższych, na których pracowała w tym okresie) 222 prac dyplomowych oraz 242 prac magisterskich. Była także recenzentką 94. prac dyplomowych i 158. prac magisterskich.

Powyższe informacje i dane dotyczące aktywności dydaktycznej Habilitantki należy ocenić pozytywnie – zarówno w odniesieniu do liczby, jak i tematyki prowadzonych zajęć, a także dużej liczby wypromowanych prac dyplomowych i magisterskich.

Odnosząc się do działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej Pani dr Agnieszki Hajdukiewicz należy podkreślić upowszechnianie wiedzy w środowisku przedsiębiorców oraz praktyków, a także podtrzymywanie kontaktów z absolwentami studiów MBA zrzeszonymi w ramach Klubu KSB Alumni MBA. Pani Habilitantka współpracowała także (jako przedstawicielka Katedry) z przedstawicielami dyplomacji gospodarczej USA, jak również Konsulatu Generalnego USA w Krakowie.

Przedstawione efekty działalności Habilitantki w zakresie dydaktycznym, organizacyjnym, jak i popularyzatorskim pozwalają pozytywnie ocenić Jej dorobek w tym obszarze.

6. Wniosek końcowy

Odnosząc się do zapisów art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.), stwierdzam, że Pani dr Agnieszka Hajdukiewicz spełnia ustawowe kryteria do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Oznacza to, że wnosi Ona znaczący wkład w dyscyplinę ekonomia i finanse, wykazując się szczególną, o znacznej wartości dodanej aktywnością naukową, udziałem w projektach badawczych oraz konferencjach naukowych (zarówno krajowych, jak i zagranicznych). Analiza pozostałego dorobku Pani dr Agnieszki Hajdukiewicz w obszarze dydaktycznym, działalności organizacyjnej, międzynarodowej, a także popularyzatorskiej, zasługuje także na pozytywną ocenę.

W związku z powyższym stawiam wniosek o dopuszczenie Pani dr Agnieszki Hajdukiewicz do dalszych etapów procedury związanej z nadaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

